

Torek, 14. 4. 2020, ZGODOVINA

6. a

Učna enota: **ČLOVEK RAZISKUJE – ASTRONOMIJA: KAKO NAPOVEDATI POPLAVE**

Cilji:

Učenec:

- ▶ Opišejo, kako so astronomi starega veka opazovali vesolje in nebesna telesa,
- ▶ Navedejo astronomska odkritja Egipčanov in Grkov,
- ▶ Povedo, s čim se ukvarja astrologija.

Potrebuješ:

SDZ, 85-88

Danes boš najprej pregledal/a naloge, ki si jih reševal/a prejšnji torek, nato boš spoznala, kako se je razvila tretja znanost, astronomija.

UVOD:

Naloga: V nadaljevanju so rešitve štirih nalog, ki si jih reševal/a prejšnji torek: povezovanje pojmov, križanki in osmerosmerka.

Preglej jih in popravi svoje napake. V zvezek izpiši pojme, ki jih še ne znaš.

NAVODILA ZA DELO

1. Odpri Samostojni delovni zvezek, str. 85. Reši nalogo 1a. (Naloga 1bni obvezna, je za radovedne).
2. SDZ 85-86: natančno preberi besedilo in si oglej slikovno gradivo. Reši nalogo SDZ 86/2. **To nalogo fotografiraj in mi jo pošlji, da jo pregledam.**
3. Preberi besedilo in si oglej slike DSZ 87 in reši nalogo SDZ 88/3.

REŠITVE

NALOGA 1:

Z ustreznimi številkami poveži opise v levem stolpcu s pojmi v desnem tako, da bo nastala pravilna in smiselna poved.

1. Prva človekova zavetja so bila:	<u> 5 </u> OPEKO, BETON IN KAMEN
2. Egipčanska grobnica, velik gradbeni dosežek:	<u> 11 </u> AKROPOLA
3. Prva stalna bivališča so bile:	<u> 2 </u> PIRAMIDA
4. Vasi so nastale, ko sta se razvila:	<u> 13 </u> OBRTJO IN TRGOVINO
5. Rimljani so pri gradnji stavb uporabljali:	<u> 10 </u> CEST
6. Značilnosti srednjeveškega mesta so:	<u> 4 </u> POLJEDELSTVO IN ŽIVINOREJA
7. Značilnosti gradu so:	<u> 8 </u> PLEMIČI
8. Lastniki gradov so bili bogati prebivalci:	<u> 12 </u> (3) PREPROSTA HIŠA IZ ILOVICE, SLAME IN LESA, VEČINOMA LE EN PROSTOR.
9. Za zaščito gradov in mest pred nevarnostjo je bilo:	<u> 3 </u> (12) VASI
10. Rimljani so zgradili okoli 80.000 km ...	<u> 1 </u> ŠOTORI, PREVISI IN JAME
11. Svetišče na vzpetini nad mestom v stari Grčiji se imenuje:	<u> 6 </u> OZKE ULICE, MESTNA VRATA, TRG, VODNJAKI, OBZIDJE, VISOKE HIŠE, MESTNA VRATA ...
12. Kmečke hiše so bile:	<u> 7 </u> OBRAMBNI STOLP, SKLADIŠČA, DVORIŠČE, DVIŽNA VRATA, OBZIDJE ...
13. V mestih so živeli meščani, ki so se ukvarjali z:	<u> 9 </u> OBZIDJE

NALOGA 2

KRIŽANKA Z GESLOM/LAŽJA

Rešite križanko tako, da v vodoravna polja vpišete ustrezne besede. Črke v označenih poljih, brane navzdol, dajo geslo križanke. Geslo zapišite tudi v svoje delovne liste in ga pojasnite. Če se vam pri katerem odgovoru zatakne, si pomagajte z učbenikom ali zvezkom.

VODORAVNO:

1. Dežela med Evfratom in Tigrisom, kjer so nastala prva mesta pred 5000 leti.
2. Pogoste tegobe (nevarnosti) v srednjeveških mestih, posledica slabe higiene.
3. Veličastna grška in rimska prizorišča, kjer so prirejali tragedije in komedije.
4. Lastnik in prebivalec gradu, plemič.
5. Velika in razkošno opremljena hiša premožnih Rimljanov.
6. Osrednji del bivališča v prazgodovinski hiši.
7. Najdaljši gradbeni podvig človeštva, starodavna kitajska utrdba, dolga več kot 6000 km.

1.	M	E	Z	O	P	O	T	A	M	I	J	A		
2.						B	O	L	E	Z	E	N		
3.		G	L	E	D	A	L	I	Š	Č	E			
4.					G	R	A	Š	Č	A	K			
5.				R	I	M	S	K	A	V	I	L	A	
6.							O	G	N	J	I	Š	Č	E
7.		K	I	T	A	J	S	K	I	Z	I	D		

GESLO: _____ **MEŠČANI** _____

NALOGA 3

KRIŽANKA Z GESLOM/TEŽJA

Rešite križanko tako, da v vodoravna polja vpišete ustrezne besede. Črke v označenih poljih, brane navzdol, dajo geslo križanke. Geslo zapišite tudi v svoje delovne liste in ga pojasnite. Če se vam pri katerem odgovoru zatakne, si pomagajte z učbenikom ali zvezkom.

VODORAVNO:

1. Skupina živali.
2. Svetišče, sveti prostor, namenjen čaščenju bogov.
3. Apnenec (kalcijev karbonat), ki mu dodamo vodo. Uporabljamo ga pri izdelavi betona.
4. Drobnno zrnata usedlina, vrsta prsti.
5. Naprava za dvigovanje težkega tovora.
6. Gradbeni material, izdelan iz glin in vode, sušen na soncu ali žgan v pečeh.
7. Pomemben bivalni in delovni prostor v gradovih in samostanih, kot tudi v sodobnih bivališčih.
8. Pomembna človekova potreba, ki jo je v srednjem veku zagotavljalo obzidje.
9. Velika rimska zgradba okrogle oblike, namenjena gladiatorskim igram.
10. Vhod v grajsko stavbo, ki je zagotavljal večjo varnost.
11. Pogosta nevarnost v srednjeveških mestih.
12. Veličastne egipčanske stavbe, ki še danes veljajo za čudo gradbeništva.
13. Imela so ga vsa srednjeveška mesta, gradovi in samostani.
14. Suženj, ki se je bojeval v zgradbi pod geslom 9.

1.					Č	R	E	D	A										
2.	T	E	M	P	E	L	J												
3.			A	P	N	O													
4.			I	L	O	V	I	C	A										
5.	Š	K	R	I	P	E	C												
6.			O	P	E	K	A												
7.					K	U	H	I	N	J	A								
8.	V	A	R	N	O	S	T												
9.		A	M	F	I	T	E	A	T	E	R								
10.					D	V	I	Ž	N	A	V	R	A	T	A				
11.			P	O	Ž	A	R	I											
12.				P	I	R	A	M	I	D	E								
13.	O	B	Z	I	D	J	E												
14.				G	L	A	D	I	A	T	O	R							

GESLO: _____ **ČLOVEK USTVARJA** _____

NALOGA 4

OSMEROSMERKA

V osmerosmerki se skriva **6 besed**, ki so povezane z gradbeništvom. Besede iščeš v vseh osmih smereh.

Zapiši rešitev in razloži besede.

O	S	M	E	S	T	N	A	H	I	Š	A
K	A	Ž	K	C	P	A	A	N	O	P	L
K	B	L	T	K	T	V	C	A	L	A	T
A	C	A	B	U	O	O	A	M	N	O	K
M	B	A	L	O	P	L	O	I	J	S	U
N	Š	S	A	M	A	L	O	T	E	T	D
O	V	A	N	E	T	U	L	S	Č	K	A
S	A	C	I	V	O	L	I	A	E	N	V
E	B	A	B	A	L	U	C	E	L	J	K
K	O	N	I	C	F	O	R	U	M	L	A

1_MESTNA HIŠA: osrednja hiša v središču srednjeveškega mesta, od koder so upravljali mesto

2_AKVADUKT: rimski vodovod

3_KOLOSEJ: okrogla rimska zgradba, namenjena zabavi (gladiatorske igre)

4_FORUM: glavni trg v rimskih mestih (tudi v Rimu)

5_ILOVICA: glina

6_KAMNOSEK: obrtnik, ki se ukvarja z obdelovanjem in oblikovanjem kamna

7.a

Učna tema: SREDNJI VEK

Učna enota: **PRESELJEVANJE LJUDSTEV**

Cilji:

Učenec:

Potrebuješ

- Zvezek za zapisovanje
- Učbenik Raziskujem preteklost 7, str. 87-88

UVOD:

- **USTNO PONOVI:**
- Kaj je srednji vek?
- Kako ga delimo?

Srednji vek je torej tisočletno obdobje v zgodovini Evrope po padcu Zahodnorimskega cesarstva leta 476. V tem času so vpadala v Evropo različna ljudstva, krščanstvo je doživljalo razcvet, na Arabskem polotoku pa se je razvil islam in se hitro razširil.

Danes boš spoznal/a, kdo so bili Germani in Slovani in katera plemena so se selila po Evropi v zgodnjem srednjem veku, med 4. in 7. stoletjem.

NAVODILA ZA DELO:

- a) Odpri U, str. 87-88. Preberi učno snov, preglej vse slike z viri in zemljevid na str. 88.
- b) V svoj zvezek napiši naslov, nato pa v celih povedih odgovori na naslednja vprašanja:

1. Kdaj in zakaj je prišlo do preseljevanja ljudstev?
2. Katera ljudstva so se preseljevala na območja rimske države (zemljevid)?
3. Pojasni posledice preseljevanja ljudstev.
4. Opiši življenje Germanov.
5. Opiši življenje Slovanov.
6. Opiši življenje Hunov.

Najpomembnejši hunski vladar **Atila** je imel vzdevek "**Bič božji**". Kaj meniš, zakaj?

Za lažje razumevanje današnje učne snovi si oglej oddajo na spodnji povezavi:

- Kratka dokumentarna oddaja **Ozemlje na prepihu**: *Prihod Slovanov, 3. del*:
<https://4d.rtv slo.si/arhiv/ozemlje-na-prepihu/121415150>

ZAKLJUČEK

Za ponovitev in utrjevanje snovi priporočam oddajo in odlomek iz filma na spodnjih povezavah (oglej si, ko boš opravil/-a današnje delo v celoti):

- Kratka dokumentarna oddaja **Ozemlje na prepihu**: *Rimska doba, 2. del*:
<https://4d.rtv slo.si/arhiv/ozemlje-na-prepihu/120821226>
- Začetki krščanstva (odlomek iz filmov Ben Hur in pa Quo vadis s kvizom):
https://www.educaplay.com/learning-resources/c-939043-1-zacetki_krscanstva_1.html

9.a

Danes boš nadaljeval/a s spoznavanjem Kraljevine Jugoslavije.

Prejšnji teden si spoznal/a, da so po 1. Sv. Vojni Slovenci vstopili v skupno državo z ostalimi južnimi Slovani. Ta država pa je že od vsega začetka imela veliko težav, med katerimi je bilo za Slovence posebno boleče oblikovanje meja z Italijo in Avstrijo, saj je bilo "v igri" prav slovensko ozemlje.

Zato boš danes ob ppt predstavitvi in ogledu treh kratkih video prispevkov ponovil/a, kako so bile določene slovenske meje po 1. Svetovni vojni.

Navodila so v nadaljevanju.

Učna tema: **SLOVENCİ V 20. IN 21. STOLETJU**

Učna enota: **Kako so bile določene slovenske meje po prvi svetovni vojni**

Cilji:

Učenec:

- ▶ **pojasni, kako so se določale slovenske meje po prvi svetovni vojni,**
- ☒ opiše, kako je bila določena severna meja ter pozna delovanje generala Rudolfa Maistra in njegovih prostovoljcev,
- ☒ zna razložiti, da je bila zahodna meja določena s podpisom rapalske pogodbe,
- ☒ pozna vzroke za avstrijsko zmago oziroma jugoslovanski poraz na koroškem plebiscitu.

Potrebuješ

- zvezek
- učbenik Raziskujem preteklost 9, str. 85-86

POJMI:

- plebiscit na Koroškem
- rapalska pogodba
- trianonska pogodba

Določitev meja Kraljevine SHS, kasneje Kraljevine Jugoslavije se je odvijalo leta 1920 (pred 100 leti).

Zagotovo se boš spomnil/a, da smo **novembra** že spoznali pomembnega slovenskega generala in pesnika **Rudolfa Maistra** in se takrat pogovarjali o mejah Kraljevine SHS.

Danes boš s pomočjo ppt predstavitve in ogleda kratkih video filmov osvežil/a znanje o tem, kako so se oblikovale meje v Kraljevini SHS.

V zvezek si danes zapiši le odgovore na vprašanja, ki so na koncu spodnje ppt predstavitve.

http://oskosmac.splet.arnes.si/files/2020/04/9.a-ZGO_Torek-14.4.2020.pptx

Za učence, ki imate težave z ogledom ppt predstavitve, so navodila naslednja:

1. Preberi besedilo v U 85-86, oglej si fotografije in zemljevid.

2. Oglej si kratke video posnetke na naslednjih povezavah:

a) Pariška mirovna konferenca in Slovenci (4.35 min)

https://www.youtube.com/watch?v=TS_9cZoOmLM

b) Infodrom: Rudolf Maister (1.30 min)

https://www.youtube.com/watch?v=j-B_EI0ctil

c) Kratak prispevek o koroškem plebiscitu (3.32 min)

https://www.youtube.com/watch?v=HtO_aNRDWRQ&feature=youtu.be

3. Povzetek:

BOJI ZA SEVERNO MEJO:

- Vojaško , politično reševanje in plebiscit.
- Severna Koroška s Celovško kotlino Avstriji, južna Koroška, Maribor, Radgona pripade Kraljevini Jugoslaviji.
- Rudolf Maister, Franjo Malgaj, Alfred Lavrič – vojaška zasedba.
- Nove državne meje so velik del Slovencev in slovenskega ozemlja ločile od matične države.

BOJ ZA ZAHODNO MEJO:

- O poteku zahodne meje določeno z rapalsko pogodbo 1920.

PRIDOBITEV PREKMURJA:

- Meja med kraljevino SHS in Madžarsko je bila določena s trianonsko pogodbo, ki so jo podpisali leta 1920.

4. V zvezek zapiši odgovore na naslednja vprašanja:

1. Kako so se oblikovale slovenske meje v Kraljevini SHS?

2. Oceni vlogo generala Maistra v bojih za severno mejo.

3. Katero slovensko ozemlje ni bilo vključeno v Kraljevino SHS?

4. Zakaj tudi po 2. svetovni vojni ni bilo mogoče več spremeniti avstrijske meje na Karavankah?